

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl samosoudkyní JUDr. Kateřinou Štěpánovou, Ph.D.,
v právní věci

žalobce: P. H.
t. č. VTOS Věznice Plzeň, Klatovská třída 202, 306 35 Plzeň
zastoupen JUDr. Jindřichem Paličkou, advokátem
sídlem Fryštátská 2064/57, 733 01 Karviná

proti
žalované: Česká správa sociálního zabezpečení
sídlem Křížová 25, 225 08 Praha 5

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 25. 2. 2022, č. j. X, o invalidním důchodu,
takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Ustanovenému zástupci žalobce JUDr. Jindřichu Paličkovi, advokátovi, **se přiznává** odměna za zastupování žalobce ve výši 21 382 Kč, která mu bude proplacena z účtu Krajského soudu v Ostravě do 30 dnů od nabytí právní moci tohoto rozhodnutí.

Odůvodnění:

I. Specifikace věci

1. Podstatou věci je nesouhlas žalobce s posouzením jeho invalidity. Domnívá se, že s ohledem na doložené lékařské zprávy a jejich závěry je invalidním v třetím stupni, přičemž invalidita vznikla již před dosažením 18 let věku, a má tak nárok na přiznání invalidity (tzv. invalidní důchod z mládí).
2. Konkrétně se žalobce domáhá přezkumu v záhlaví specifikovaného rozhodnutí, jímž žalovaná zamítla jeho námitky a potvrdila své rozhodnutí ze dne 1. 11. 2021, jímž byla žádost o invalidní důchod žalobce zamítnuta pro nesplnění podmínek dle § 38 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“).

II. Relevantní skutková zjištění z obsahu posudkového a správního spisu

3. Dne 16. 8. 2021 podal žalobce žádost o invalidní důchod.
4. Dne 17. 9. 2021 byl posouzen zdravotní stav žalobce lékařem Okresní správy sociálního zabezpečení (dále jen „OSSZ“) Karviná se závěrem, že se u žalobce jedná o invaliditu třetího stupně dle § 39 odst. 2 písm. c) zákona o důchodovém pojištění. Lékař stanovil pokles pracovní schopnosti žalobce ve výši 70 % dle kapitoly V, položky 7c, přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb., jíž se stanoví procentní míry poklesu pracovní schopnosti a náležitosti posudku o invaliditě a upravuje posuzování pracovní schopnosti pro účely invalidity (dále jen „vyhláška č. 359/2009 Sb.“).
5. Žalovaná ovšem žádost o invalidní důchod žalobce prvostupňovým rozhodnutím ze dne 1. 11. 2021 zamítla s odůvodněním, že bytí byl žalobce shledán invalidním, nezískal v rozhodném období potřebnou dobu pojištění; získal toliko 1 rok a 168 dnů pojištění.
6. Proti uvedenému rozhodnutí vznesl žalobce námitky. V řízení o námitkách přezkoumal dne 8. 2. 2022 zdravotní stav žalobce lékař ČSSZ Ostrava, na základě jehož posudku bylo za rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobce seznáno postižení specifikované v kapitole V, položce 7b, přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb., pro které posudkový lékař stanovil míru poklesu pracovní schopnosti ve výši 30 %.
7. O námitkách žalobce rozhodla žalovaná žalobou napadeným rozhodnutím, přičemž uzavřela, že ke dni vydání napadeného rozhodnutí žalobce nebyl invalidním v žádném stupni.
8. Ze správního spisu se též podává, že žalobce žádal o přiznání invalidního důchodu již v minulosti. V předchozím řízení byl ode dne 18. 2. 2011 posouzen invalidním ve třetím stupni invalidity (dle kapitoly V, položky 7c přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb.) s mírou poklesu pracovní schopnosti o 70 %. Invalidní důchod však žalobci v roce 2011 nebyl přiznán pro nesplnění podmínky dosažení potřebné doby pojištění.

III. Obsah žaloby

9. Žalobou doručenou zdejšímu soudu dne 19. 4. 2022 žalobce namítá rozpor mezi závěry posudkových lékařů OSSZ a ČSSZ.

Shodu s prvopisem potvrzuje

10. Žalobce navrhuje zrušení napadeného rozhodnutí.

IV. Vyjádření žalované

11. Žalovaná na podkladě žaloby navrhla k důkazu zpracování posudku posudkovou komisí Ministerstva práce a sociálních věcí České republiky (dále jen „posudková komise MPSV“).

V. Řízení před krajským soudem

12. Krajský soud zadal v průběhu řízení o žalobě vypracování posudku posudkové komisí MPSV, pracoviště Ostrava, s tím, aby se komise zabývala procentní mírou poklesu pracovní schopnosti žalobce k datu vydání napadeného rozhodnutí, tedy ke dni 25. 2. 2022.
13. Z posudku ze dne 10. 8. 2022 se podává, že posudková komise ve složení předsedkyně komise, lékaře s odborností psychiatrie a tajemnice, dospěla k závěru, že žalobce k datu vydání napadeného rozhodnutí nebyl invalidním podle § 39 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění. Žalobce nebyl osobně přítomen posudkovému jednání. Posudková komise shledala, že rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobce s nejvýznamnějším dopadem na pokles pracovní schopnosti je zdravotní postižení uvedené v kapitole V, položce 7b přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb., pro které stanovila míru poklesu pracovní schopnosti 30 %, jež se již dále nemění. Posudková komise MPSV dospěla k závěru, že posudkový závěr lékaře posudkové služby Karviná ze dne 17. 9. 2021 nelze potvrdit, přičemž žalobce hodnotila shodně jako lékař ČSSZ v posudku ze dne 8. 2. 2022.
14. U jednání soudu konaného dne 22. 9. 2022 žalobce prostřednictvím ustanoveného právního zástupce navrhl zpracování doplňujícího, resp. srovnávacího posudku, za účelem bližšího osvětlení toho, proč byl žalobce opakovaně shledán invalidním ve třetím stupni (bez nároku na výplatu důchodu), aby bylo následně konstatováno, že pokles jeho pracovní schopnosti činí pouze 30 %. Soudu předložil lékařskou zprávu MUDr. H. ze dne 18. 3. 2021, psychiatricky Vězeňské služby ČR, pracoviště Plzeň, která léčila odsouzeného po dobu cca 2,5 roku při jeho pobytu v nápravném zařízení. Z této zprávy je patrná mj. i diagnóza lehká mentální retardace, která však v posudku posudkové komise MPSV absentuje. Dále namítal, že v posudkovém hodnocení PK MPSV Ostrava je konstatováno, že u žalobce není dáno trvalé snížení intelektu, což není zřejmé ze zdravotnické dokumentace. S ohledem na obecné posudkové zásady kapitoly V. přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb. žalobce též navrhl, aby bylo součástí jeho posouzení i psychologické vyšetření.
15. Soud v návaznosti na námítky žalobce zadal posudkové komisí MPSV Ostrava podání doplňujícího posudku k posudku ze dne 10. 8. 2022.
16. Z doplňujícího posudku PK MPSV Ostrava ze dne 9. 11. 2022 soud zjistil, že posudková komise zasedala ve složení předsedkyně komise, lékaře s odborností psychiatrie a tajemnice. Lékařské nálezy jsou konstatovány na straně druhé doplňujícího posudku. Posudková komise uzavřela, že posouzení žalobce jako invalidního ve třetím stupni jeví

známky nadhodnocení, až posudkového omylu, neboť z doložené zdravotnické dokumentace nelze zjistit trvalý defekt kognice. Znalecký posudek a psychologická vyšetření mentálnímu postižení nenasvědčují. K diagnóze lehké mentální retardace zmíněné ve zprávě MUDr. H. posudková komise doplnila, že tato nemá oporu v popsaném klinickém stavu žalobce, prakticky není funkční opora ve zdravotnické dokumentaci. Posudková komise též rozebrala již provedená psychologická vyšetření a nepředpokládá jiné výsledky ani v současné době; vyšetření se jeví jako podrobná a dostatečná. Posudková komise uzavřela, že žalobce nebyl k datu vydání napadeného rozhodnutí invalidním, přičemž zopakovala, že posudky ze září 2021, jakož i z března 2011 bylo zdravotní postižení žalobce nadhodnoceno a chybně hodnoceno dle kapitoly V, položky 7c přílohy předmětné vyhlášky, což ovšem funkčně neodpovídá stavu žalobce.

17. Žalobce vyjádřeními ze dne 15. 11. 2022 nesouhlasil se závěry posudkové komise z doplňujícího posudku, přičemž má za to, že komise by neměla posuzovat své vlastní závěry ve stejném složení. Navrhl zpracování srovnávacího posudku, jímž by měla být pověřena posudková komise MPSV ČR v Brně či Hradci Králové. Tato komise by měla potvrdit, že u žalobce došlo k poklesu pracovní schopnosti o nejméně 70 %, přičemž k tomuto poklesu došlo ještě před dosažením zletilosti žalobce.
18. S vyjádřením ze dne 17. 1. 2023 žalobce doložil i lékařské zprávy ze zdravotnické dokumentace žalobce. Má za to, že z nich vyplývá, zejména pak ze zprávy MUDr. H. ze dne 29. 6. 2011, že žalobce trpí smíšenou poruchou osobnosti (F61) a současně uvedené vyplývá ze zdravotní zprávy psychiatricky MUDr. B. ze dne 10. 9. 2018. S ohledem na obsáhlou zdravotnickou dokumentaci žalobce navrhl žalobce zpracování znaleckého posudku nezávislému znalci z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie, za účelem zjištění, od kdy žalobce trpí smíšenou poruchou osobnosti, přičemž žalobce má za to, že touto trpí již od dětství, a též by odpověděl na otázku, jakou míru poklesu pracovní schopnosti žalobce dosahuje.
19. U jednání soudu dne 31. 1. 2023 žalobce setrval na svém závěru, že trpí smíšenou poruchou osobnosti již od raného dětství, nikoliv od doby, kdy se tato vyskytuje jako diagnóza v lékařských zprávách, konkrétně od roku 2011.

VI. Posouzení věci krajským soudem

20. O žalobě krajský soud rozhodl vycházející ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování žalovaného správního orgánu (§ 75 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, dále jen „s. ř. s.“), tj. ke dni 25. 2. 2022.
21. Krajský soud dospěl k závěru, že **žaloba není důvodná**.
22. Krajský soud prvně shrnuje relevantní právní úpravu a judikaturu dopadající na projednávanou věc.
23. Podle § 39 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění je pojištěnec invalidní, jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nastal pokles jeho pracovní schopnosti nejméně o 35 %.

24. Posouzení míry poklesu pracovní schopnosti a stanovení dne vzniku invalidity je otázkou odbornou, medicínskou. Rozhodnutí soudu tak závisí především na odborném lékařském posouzení. Správní soud si nemůže učinit úsudek o této otázce sám. Podle § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, dále jen „zákon č. 582/1991 Sb.“, posuzuje zdravotní stav a pracovní schopnost občanů pro účely přezkumného řízení soudního ve věcech důchodového pojištění MPSV, které za tímto účelem zřizuje jako své orgány posudkové komise. Posudkové komise jsou oprávněny posoudit pokles pracovní schopnosti a zaujmout posudkové závěry o invaliditě, jejím vzniku, trvání či zániku. Posudkové řízení je specifickou formou správní činnosti (srov. § 16a zákona č. 582/1991 Sb.) spočívající v posouzení zdravotního stavu občana a některých důsledků z něj vyplývajících pro oblast sociálního zabezpečení a důchodového pojištění. Jde o postup posudkového orgánu, jehož hlavním obsahem je posudková činnost, která předpokládá vedle odborných lékařských znalostí též znalosti z oboru posudkového lékařství (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 3. 2017, č. j. 6 Ads 285/2016-38).
25. Úkolem posudkových lékařů i posudkových komisí MPSV věcí ovšem není vyšetřování posuzovaných osob, ale pouze posudkové zhodnocení nálezů klinických lékařů, které jsou pro vypracování posudku podkladem.
26. Náležitosti posudku pak upravuje v § 7 vyhláška č. 359/2009 Sb. Posudek o invaliditě musí obsahovat mimo formálních náležitostí rovněž 1) účel posouzení, 2) datum posouzení zdravotního stavu a pracovní schopnosti pojištěnce, 3) výčet rozhodujících podkladů o zdravotním stavu pojištěnce, z nichž orgán sociálního zabezpečení vycházel při posouzení zdravotního stavu a pracovní schopnosti pojištěnce, 4) skutková zjištění, ke kterým orgán sociálního zabezpečení dospěl při posuzování zdravotního stavu a pracovní schopnosti pojištěnce, 5) výsledek posouzení zdravotního stavu a míru poklesu pracovní schopnosti se stanovením, zda se jedná o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, 6) procentní míru poklesu pracovní schopnosti, 7) stupeň invalidity, 8) den vzniku invalidity, resp. den změny stupně invalidity nebo den zániku invalidity, 9) odůvodnění výsledku posouzení zdravotního stavu a míry poklesu pracovní schopnosti a 10) tzv. pracovní rekomandaci (to pouze, jde-li o invaliditu prvního či druhého stupně), tedy doporučení stran vhodného druhu práce, kterou je pojištěnec schopen při svém zdravotním postižení vykonávat (srov. k tomu rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 6. 2012, č. j. 4 Ads 19/2012-18).
27. Posudky posudkové komise hodnotí soud jako každý jiný důkaz podle zásad upravených v ustanovení § 77 odst. 2 s. ř. s. V případě potřeby může uložit zpracování posudku i soudem ustanovenému znalci z oboru posudkového lékařství. Posudek pak slouží jako rozhodující důkaz pro posouzení správnosti a zákonnosti přezkoumávaného rozhodnutí. Musí tedy splňovat požadavek úplnosti a přesvědčivosti a vypořádat se se všemi rozhodujícími skutečnostmi. Posudkový závěr by měl být náležitě zdůvodněn, aby byl přesvědčivý i pro soud, který nemá, a ani nemůže mít, odborné lékařské znalosti, na nichž posouzení invalidity závisí především (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 3. 2017, č. j. 6 Ads 285/2016-38).

28. Požadavek úplnosti, přesvědčivosti a správnosti posudku spočívá v tom, že se posudková komise musí vypořádat se všemi rozhodujícími skutečnostmi, především s těmi, které posuzovaný namítá, a musí své posudkové závěry náležitě odůvodnit. Z posudku musí být zřejmé, že zdravotní stav stěžovatele byl komplexně posouzen na základě úplné zdravotnické dokumentace i s přihlédnutím ke všem jím tvrzeným obtížím, aby nevznikly pochybnosti o úplnosti a správnosti klinické diagnózy. V posudku musí být dále uvedeno, zda zjištěný zdravotní stav posuzované osoby zakládá dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, a pokud ano, které zdravotní postižení bylo vzato za jeho rozhodující příčinu v případě, že příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu je více zdravotních potíží (§ 2 odst. 3 vyhlášky). Jednotlivé hodnoty procentní míry poklesu pracovní schopnosti stanovené pro jednotlivá zdravotní postižení se nesčítají. Procentní míra poklesu pracovní schopnosti se stanoví podle rozhodujícího zdravotního postižení se zřetelem k závažnosti vlivu ostatních zdravotních postižení na pokles pracovní schopnosti pojištěnce (srovnej například rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 8. 2022, č. j. 1 Ads 156/2021-43).
29. Za rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu se považuje takové zdravotní postižení, jež má nejvýznamnější dopad na pokles pracovní schopnosti pojištěnce. Procentní míru poklesu pracovní schopnosti komise vyhodnotí podle charakteru zdravotního postižení na základě vyhlášky, přičemž zdravotní postižení podřadí podle jeho druhu a intenzity pod příslušnou kapitolu, oddíl a položku přílohy k vyhlášce a současně odůvodní stanovenou míru poklesu pracovní schopnosti v rámci zde stanoveného rozpětí, včetně případného navýšení podle § 3 vyhlášky (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 11. 2013, č. j. 6 Ads 45/2013-25).
30. Úkolem krajských soudů či Nejvyššího správního soudu v přezkumném řízení je pak vyhodnotit, zda je z lékařských posudků a zejména z posudků posudkové komise ministerstva zřejmé, že byl stav žadatele o invalidní důchod komplexně posouzen na základě úplné zdravotnické dokumentace s přihlédnutím ke všem tvrzeným obtížím, zda je posudkový závěr náležitě, přesvědčivě a srozumitelně zdůvodněn. Správní soud je povinen rozhodovat na základě úplně zjištěného skutkového stavu, který je dostatečným podkladem pro jeho rozhodnutí. Případné chybějící či nepřesně formulované náležitosti posudku, které způsobují jeho nepřesvědčivost nebo neúplnost, nemůže správní soud nahradit vlastní úvahou. Nemá pro to potřebné odborné znalosti. Může si ale vyžádat doplnění posudku, vyhotovení srovnávacího posudku jinou komisí ministerstva nebo uložit vypracování revizního posudku (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 4. 2021, č. j. 1 Ads 252/2020-25).
31. V posuzované věci byl zdravotní stav žalobce, resp. míra poklesu jeho pracovní schopnosti, z pohledu zákona o důchodovém pojištění hodnocen posudkovými lékaři žalované – lékařem OSSZ Karviná (posudek ze dne 17. 9. 2021) a lékařem ČSSZ Ostrava (posudek ze dne 1. 11. 2021) s rozdílným závěrem stran invalidity žalobce, přičemž v přezkumném řízení soudním pak posudkovou komisí MPSV, pracoviště Ostrava (posudek ze dne 10. 8. 2022 a doplňující posudek téže komise ze dne 9. 11. 2022). Lékaři ČSSZ i posudkové komise MPSV Ostrava dospěli vždy k identickému závěru, a to, že se u žalobce nejedná o žádný stupeň invalidity. Závěry byly totožné též co do podřazení zdravotního stavu žalobce pod postižení předpokládaná v příloze k vyhlášce č. 359/2009 Sb.

32. Posudková komise MPSV Ostrava se přitom již ve svém posudku ze dne 10. 8. 2022 vyjádřila k rozdílnému hodnocení poklesu zdravotní schopnosti žalobce mezi posudkovými lékaři OSSZ a ČSSZ, přičemž konstatovala, že došlo k nadhodnocení zdravotního postižení žalobce hraničícímu až s posudkovým omylem. V doplňujícím posudku ze dne 9. 11. 2022 se k námitce žalobce k rozporu vyjádřila podrobněji, aby též uzavřela, že posouzení žalobce jako invalidního ve třetím stupni jeví známky nadhodnocení, až posudkového omylu, neboť z doložené zdravotnické dokumentace nelze zjistit trvalý defekt kognice, tj. mentálního postižení, tzn. slaboduchost či vyšší stupeň kognitivní poruchy, mimo a anamnéze jednorázově pospanou „nepřičetnost“ vzhledem k provedené trestné činnosti v drogovém ovlivnění. Znalecký posudek a psychologická vyšetření mentálnímu postižení nenasvědčují. Nelze například konstatovat nepřítomnost náhledu, absenci rozpoznávacích schopností s neschopností sociálního kontaktu, desintegraci, závažné duševní postižení, tj. simplexní schizofrenii, schizotypní poruchy či nebezpečné deviace vyžadující ústavní péči déle než jeden rok apod. Žalobce je lucidní, celkově orientován, komunikativní, není dokumentován trvalý pokles IQ do roviny mentálního postižení. V klinickém stavu dominuje osobnostní porucha vlivem dlouhodobého užití psychotropních látek.
33. Krajský soud považuje odůvodnění závěru o nadhodnocení posudku lékaře OSSZ ze dne 17. 9. 2021 (resp. i ve vztahu k posouzení z roku 2011, které však není z hlediska souzené věci relevantní) za zcela dostatečné a vyhovující požadavkům kladeným na tento typ důkazu. Posudková komise ve svém doplňujícím posudku detailně popsala důvody, proč se jí jeví závěry posudkového lékaře OSSZ Karviná jako nadhodnocené, resp. dosahují až úrovně posudkového omylu, přičemž soud nemá důvod o jejích závěrech pochybovat.
34. Též je na tomto místě zapotřebí k námitce žalobce, že by posudková komise neměla ve stejném složení přezkoumávat své závěry, dodat, že posudková komise již ve svém posudku z 10. 8. 2022 uzavřela na nadhodnocení posouzení zdravotního stavu žalobce posudkovým lékařem OSSZ ze dne 17. 9. 2021 (jakož i v roce 2011). V doplňujícím posudku tyto své závěry komise toliko zpřesnila. Krajský soud připomíná, že závěry posudků nelze považovat za pochybné proto, že byly zpracovány posudkovými lékaři působícími u správního orgánu, který o dávce rozhoduje, přičemž soulad citované právní úpravy s ústavním pořádkem potvrdil opakovaně Ústavní soud (viz například nález ze dne 1. 11. 1995, sp. zn. II ÚS 92/95, publikovaný ve Sbírce nálezů a usnesení Ústavního soudu ČR svazek 4 pod č. 72). Není tedy dána systémová podjatost posudkových lékařů (srovnej rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 8. 2018, č. j. 10 Ads 121/2017-44, či ze dne 8. 11. 2018, č. j. 10 Ads 248/2017-61).
35. Co se pak týče samotného posouzení zdravotního stavu žalobce, resp. konkrétního podřazení jeho zdravotního postižení pod relevantní postižení předpokládaná přílohou k vyhlášce č. 359/2009 Sb., žalobce se domnívá, že je invalidním ve třetím stupni invalidity, přičemž jeho invalidita měla vzniknout již v mládí. Uvedené dokládá zprávami MUDr. H. a MUDr. B., jakož i lékařskou dokumentací svého praktického lékaře.
36. Krajský soud připomíná, že posudková komise MPSV Ostrava při zpracování svého posudku ze dne 10. 8. 2022, jakož i doplňujícího posudku ze dne 9. 11. 2022, měla

k dispozici zdravotní dokumentaci ošetřujícího praktického lékaře žalobce MUDr. N. z Věznice Karviná, kde v době zpracovávání posudků žalobce vykonával trest odnětí svobody. Dále vycházela ze spisů MSSZ Brno, Krajského soudu v Ostravě a ze spisové a zdravotnické dokumentace v nich doložené, ze zdravotní dokumentace ošetřujícího praktického lékaře žalobce a dokumentace doložené žalobcem. V souhrnu lékařských zpráv na straně druhé obou posudků figurují lékařské zprávy MUDr. B., při doplňujícím posudku i MUDr. H.

37. Dle posudkové komise nedosahuje zdravotní postižení žalobce takového stupně a rozsahu, aby odůvodňovalo vyšší míru procentního poklesu. U žalobce není přítomna závažná porucha kognice, nikdy se u něj nejednalo o postižení blížící se závažným duševním onemocněním s poruchou kognitivních funkcí, se schizofrenními příznaky, se značným narušením denních aktivit. Epileptický záchvat byl zaznamenán v roce 2008 poúrazově a též souvisel s vysazením léčby. Trvalé snížení intelektu do písma slabomyslnosti až debility není ze zdravotnické dokumentace zřejmé, je popisováno v rámci aktuální závislosti na drogách. Intelektové schopnosti jsou v mezích průměru dle znalecké psychologické dokumentace, intelekt není zatím deteriorován. Dle deklarace obvodního lékaře ze srpna 2021 se jedná o somaticky kompenzovaný stav. Již výše bylo konstatováno, že posudková komise uzavřela, že při posouzení v září 2021, ale též i v březnu 2011 došlo k opakovanému nadhodnocení zdravotního postižení u žalobce, když bylo hodnoceno dle položky 7c, což funkčně neodpovídá stavu posuzovaného, tj. kdy by byl narušen výkon všech denních aktivit, bylo by těžké narušení adaptace, dále např. psychopatologické projevy by se blížily k funkčním poruchám souvisejícím se simplexní schizofrenií, schizotypní poruše, bez efektu na terapii, se závažnou poruchou kognice, například s nutností trvalé nemocniční izolace.
38. V doplňujícím posudku ze dne 9. 11. 2022 posudková komise reaguje na vznesené námitky žalobce, přičemž k diagnóze lehké mentální retardace zmíněné ve zprávě MUDr. H. konstatuje, že tato nemá oporu v popsáném klinickém objektivním stavu žalobce, například opakovanou psychologickou testací. Upřesnila, že v minulých posouzeních posudkových lékařů sice byla diagnóza administrativně převzata do diagnostického souhrnu vzhledem k jednoduchosti žalobce s uvedeným vzděláním, avšak prakticky pro danou diagnózu není dána funkční opora ve zdravotnické dokumentaci. Posudková komise též rozebrala již provedená psychologická vyšetření a nepředpokládá jiné výsledky ani v současné době. Vyšetření považuje za podrobná a dostatečná, žalobce tedy nebyl aktuálně odeslán k novému vyšetření.
39. Krajský soud nemá důvod nerespektovat závěry posudkové komise o tom, že došlo při posouzení zdravotního stavu žalobce dle kapitoly V, položky 7c přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb. k opakovanému nadhodnocení zdravotního postižení žalobce, které funkčně neodpovídá stavu posuzovaného, neboť u něj není narušen výkon všech denních aktivit, není dáno těžké narušení adaptace. Jeho psychopatologické projevy by se blížily k funkčním poruchám souvisejícím například se simplexní schizofrenií, schizotypní poruše, bez efektu na terapii, se závažnou poruchou kognice například s nutností trvalé ústavní izolace, což ovšem není případ žalobce.

40. Krajský soud konstatuje, že posudek posudkové komise MPSV Ostrava ve spojení s jejím doplňujícím posudkem vykazuje všechny výše popsané náležitosti kladené na bezvadný posudek. Pokles pracovní schopnosti u žalobce činil 30 %, přičemž tento závěr jednoznačně vyplývá z obou posudků zpracovaných v soudním řízení, o jehož úplnosti, správnosti a přesvědčivosti nemá krajský soud důvodu pochybovat. Již výše bylo konstatováno, že posudková komise posuzovala zdravotní stav žalobce ve složení z posudkového lékaře a dalšího lékaře – psychiatra, tedy lékaře z oboru nemoci, která je uznávána jako dominantní v dlouhodobě nepříznivém zdravotním stavu žalobce. Posudková komise se vypořádala se všemi rozhodujícími skutečnostmi a své posudkové závěry náležitě a srozumitelně odůvodnila a posudek nevzbuzuje žádné pochyby. V doplňujícím posudku se posudková komise dostatečně vymezila vůči problematice nadhodnocení zdravotního postižení žalobce, jakož i k diagnóze lehké mentální retardace a potřebě psychologického vyšetření.
41. Výše bylo též předestřeno, že správní soud si nemůže učinit úsudek o otázce posouzení míry poklesu pracovní schopnosti a stanovení dne vzniku invalidity sám, stejně tak si tento úsudek nemůže udělat sám žalobce či jeho právní zástupce. Je třeba dále zdůraznit, že posouzení pořaditelnosti zdravotního stavu žalobce pod korespondující ustanovení vyhlášky, tzn. zhodnocení zdravotního stavu, určení rozhodujícího zdravotního postižení a přepočet procentní míry poklesu pracovní schopnosti, soud neprovádí, protože jde právě o ten typ odborné úvahy, již soud, který nedisponuje potřebnými medicínskými znalostmi z oboru posudkového lékařství, nečiní sám, ale vychází z důkazu posudkem příslušné posudkové komise. Při objektivním hodnocení zdravotního stavu žalobce posudkovou komisí pro účely přiznání invalidního důchodu nelze brát v úvahu to, že žalobce svá zdravotní postižení subjektivně vnímá jako těžší nebo že by je zařadil do jiné kapitoly přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb., než jak je vyhodnotili a zařadili posudkoví lékaři (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 3. 2018, č. j. 6 Ads 23/2018-37).
42. Krajský soud shrnuje, že v souzené věci byl stav žalobce posudkem posudkové komise MPSV Ostrava ze dne 10. 8. 2022 a doplňujícím posudkem téže komise ze dne 9. 11. 2022 komplexně vyhodnocen na základě úplné zdravotnické dokumentace a s přihlédnutím ke všem tvrzeným námitkám.
43. Právní zástupce žalobce též u ústního jednání dne 31. 1. 2022 nikterak netvrdil, že by diagnostický souhrn onemocnění v doplňujícím posudku posudkové komise na jeho straně druhé nebyl kompletní. S jím nově předloženou lékařskou dokumentací již posudková komise pracovala, což vyplývá z posudků ze dne 10. 8. 2022 i 9. 11. 2022, stejně tak komise disponovala lékařskými nálezy MUDr. B. V doplňujícím posudku se vypořádala i se závěry nálezů MUDr. H. konstatujícími smíšenou poruchu osobnosti. Tato porucha ostatně vyplývá z diagnostického souhrnu přítomného vždy na straně dva posudku i doplňujícího posudku a prolíná se lékařskou dokumentací žalobce, již posudková komise prostudovala.
44. Krajský soud ve světle výše prezentovaných závěrů nevyhověl návrhu žalobce na zpracování znaleckého posudku z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie, pro nadbytečnost takového důkazu. Je judikatorně ustáleno, že soudní znalec, který není znalcem z oboru posudkového lékařství, nedisponuje odbornou kompetencí k posouzení

poklesu pracovní schopnosti a k zaujetí posudkových závěrů o invaliditě, jak se ostatně vyslovil Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 19. 4. 2012, č. j. 4 Ads 50/2012-22.

45. Krajský soud s ohledem na jednoznačně vyznívající závěry v řízení provedených důkazů neshledal potřebu dalšího dokazování, přičemž z povahy věci by se nabízel srovnávací posudek jiné posudkové komise, případně následně znalecký posudek z oboru zdravotnictví, odvětví posudkového lékařství. Kterýkoliv z těchto dalších posudků však má být zpracován jen tehdy, pokud jsou dosud shromážděné posudky neúplné, nepřesvědčivé, vzájemně nesouladné a podobně. Nic takového ale v souzené věci nenastalo. Všechny posudky, které hodnotily žalobcův zdravotní stav, vyjma lékaře OSSZ Karviná, k jehož závěrům se ovšem následně posudku nerozporně vyjádřily, dospěly ke stejnému závěru, přičemž řádně reagovaly na postupně vznášené námitky žalobce.
46. Z judikatury Nejvyššího správního soudu vyplývá, že pokud krajský soud považuje posudek komise za správný, přesvědčivý a svůj názor zdůvodní, není dokazování znaleckým posudkem na místě, neboť neexistují pochybnosti, které by znalec musel svým posudkem rozptýlit (srov. např. rozsudek ze dne 28. 5. 2014, č. j. 3 Ads 88/2013-73, nebo přiměřeně rozsudek ze dne 25. 6. 2003, č. j. 2 Ads 9/2003-50).
47. Zbývá doplnit, že u žalobce nebyla posudkovou komisí shledána žádná z forem invalidity, neboť nebylo uzavřeno na těžké psychické postižení. Posudková komise se tak reálně ani nemohla zabývat tím, zda „neshledaná invalidita“ mohla vzniknout již v mládí. Posudková komise přitom měla k ruce kompletní zdravotnickou dokumentaci žalobce, a to včetně dokumentace dětského lékaře žalobce z let 1989 - 1994, disponovala tedy zprávami z doby před dosažením 18 let věku žalobce. Komise se rovněž seznámila se znaleckými posudky z let 2001 zpracovanými v trestních řízeních vedených proti žalobci. Neobstojí proto námitka žalobce, že u něj byla přítomna smíšená porucha osobnosti již v dětství, přičemž uvedené absentuje v lékařských zprávách. Ostatně invaliditu z mládí nekonstatoval posudkový lékař ani při posouzení žalobce v roce 2011, kdy byl žalobce shledán invalidním ve třetím stupni (jehož závěr byl následně posudkovou komisí v právě probíhajícím řízení vyvrácen).
48. Obecně soud připomíná, že invalidita vzniká od okamžiku, kdy lze zdravotní stav pojištěnce považovat za dlouhodobě nepříznivý v důsledku nemoci či úrazu, jestliže je zřejmé, že zdravotní postižení je trvalé a zlepšení zdravotního stavu nelze očekávat. Konstantní judikatura se shoduje v tom, že datum vzniku invalidity je objektivně existujícím stavem. Nelze ho proto stanovit na základě nahodilých skutečností. Naopak je třeba vycházet z doložených zdravotních změn a všech dostupných vyšetření, která umožňují spolehlivě určit datum skutečného vzniku invalidity. Přitom platí, že při určování poklesu pracovní schopnosti se vychází ze zdravotního stavu pojištěnce doloženého výsledky funkčních vyšetření (§ 39 odst. 4 zákona o důchodovém pojištění) (srov. rozsudky ze dne 19. 8. 2004, č. j. 3 Ads 6/2004-47, č. 404/2004 Sb. NSS; ze dne 25. 2. 2011, č. j. 4 Ads 118/2010-174; či ze dne 28. 3. 2012, č. j. 6 Ads 31/2012-15). V souzené věci posudková komise řádně odůvodnila na základě kompletní zdravotní dokumentace žalobce obsahující funkční vyšetření žalobce absenci jeho invalidity, a nebylo tak logicky namísto zabývat se možnými vznikem jeho invalidity již v mládí.

49. Již výše bylo nastíněno, že správní soud si nemůže učinit úsudek o otázce posouzení míry poklesu pracovní schopnosti a stanovení dne vzniku invalidity sám, stejně tak si tento úsudek nemůže udělat sám žalobce či její právní zástupce. Je třeba dále zdůraznit, že posouzení podřaditelnosti zdravotního stavu žalobce pod korespondující ustanovení vyhlášky, tzn. zhodnocení zdravotního stavu, určení rozhodujícího zdravotního postižení a přepočet procentní míry poklesu pracovní schopnosti, soud neprovádí, protože jde právě o ten typ odborné úvahy, již soud, který nedisponuje potřebnými medicínskými znalostmi z oboru posudkového lékařství, nečiní sám, ale vychází z důkazu posudkem příslušné posudkové komise. Při objektivním hodnocení zdravotního stavu žalobce posudkovou komisí pro účely přiznání invalidního důchodu nelze brát v úvahu to, že žalobce svá zdravotní postižení subjektivně vnímá jako těžší nebo že vznikly dříve či že by je zařadil do jiné kapitoly přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb., než jak je vyhodnotili a zařadili posudkoví lékaři (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 3. 2018, č. j. 6 Ads 23/2018-37).
50. Jelikož u žalobce k datu 25. 2. 2022 nešlo o invaliditu v žádném stupni, žalovaná nepochybila, pakliže napadeným rozhodnutím námitky žalobce zamítla a zároveň potvrdila své prvostupňové rozhodnutí, jímž byla žalobci žádost o invalidní důchod zamítnuta.

VII. Závěr a náklady řízení

51. Krajský soud na základě shora uvedeného dospěl k závěru, že žalobou napadené rozhodnutí bylo vydáno v souladu se zákonem, proto žalobu jako nedůvodnou zamítl (§ 78 odst. 7 s. ř. s.).
52. Žádnému z účastníků nebylo přiznáno právo na náhradu nákladů řízení, neboť žalobce v řízení úspěšný nebyl a žalovaná na jejich náhradu nárok ze zákona nemá (§ 60 odst. 2 s. ř. s. a § 118d zákona č. 582/1991 Sb., v platném znění).
53. Ustanovenému právnímu zástupci byla přiznána odměna za zastupování žalobce v rozsahu 12 úkonů právní služby po 1 000 Kč (za realizované úkony předpokládané § 11 vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb, ve znění pozdějších předpisů, dále jen „advokátní tarif“), konkrétně za převzetí a příprava zastoupení dne 3. 5. 2022, prostudování spisového materiálu dne 27. 5. 2022, další porady s klientem konané ve dnech 24. 5. 2022, 19. 7. 2022, 22. 7. 2022, 14. 9. 2022, písemná podání ve věci samé ze dne 22. 7. 2022, 14. 9. 2022, 17. 1. 2023, účasti u jednání soudu ve dnech 22. 9. 2022 a 31. 1. 2023. Dále bylo ustanovenému advokátovi přiznáno 12 režijních paušálů po 300 Kč (srov. § 7, § 9 odst. 2 a § 13 odst. 4 advokátního tarifu). Celkem odměna činí 12 000 Kč a 3 600 Kč; s připočtením 21% daně z přidané hodnoty pak 18 876 Kč.
54. Dle § 14 odst. 1 písm. a) advokátního tarifu náleží advokátu v souvislosti s poskytnutím právní služby při úkonech prováděných v místě, které není jeho sídlem nebo bydlištěm, náhrada za čas strávený cestou do tohoto místa a zpět. Zástupce žalobce tyto náklady uplatnil a doložil je technickým průkazem vozidla s potřebnými údaji. Krajský soud proto přiznal zástupci žalobce náhradu cestovních výdajů po zaokrouhlení za tři cesty ke

Krajskému soudu v Ostravě ve dnech 27. 5. 2022, 22. 9. 2022 a 31. 1. 2023 z místa jeho sídla v Karviné do sídla krajského soudu a zpět, vždy ve vzdálenosti 68 km. Tyto cesty byly realizovány vozidlem Škoda Karoq, s kombinovanou spotřebou 5,4 litrů paliva na 100 km. Průměrná cena za 1 litr benzínu činila ve dnech 27. 5. 2022 a 22. 9. 2022 částku 44,50 Kč a základní sazba za jeden kilometr jízdy částku 4,70 Kč; v lednu 2023 částku 41,20 Kč a 5,20 Kč; takto bylo přiznáno na cestovním 966 Kč a 505 Kč. Krajský soud přiznal zástupci žalobce rovněž náhradu za promeškaný čas v rozsahu celkem šesti započatých půlhodin po 100 Kč [§ 14 odst. 1 písm. a) advokátního tarifu, ve spojení s § 14 odst. 3 téhož předpisu], tj. celkem 600 Kč. Celkem tak náhrada cestovních výdajů a náhrada za promeškaný čas s připočtením daně z přidané hodnoty v zákonné výši činí částku ve výši 2 506 Kč.

55. Celková odměna ustanoveného zástupce žalobce a náhrada jeho hotových výdajů a za promeškaný čas, to vše navýšeno o daň z přidané hodnoty v zákonné výši celkem činí 21 382 Kč, přičemž bude proplacena z účtu Krajského soudu v Ostravě do 30 dnů od nabytí právní moci tohoto rozhodnutí.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku je možno podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů od jeho doručení k Nejvyššímu správnímu soudu v Brně.

Podmínkou řízení o kasační stížnosti je povinné zastoupení stěžovatele advokátem, pokud stěžovatel nebo jeho zástupce nemá vysokoškolské právnické vzdělání.

Nejvyšší správní soud kasační stížnost proti tomuto rozsudku odmítne pro nepřijatelnost, pokud nebude svým významem podstatně přesahovat vlastní zájmy stěžovatele.

Ostrava 31. ledna 2023

JUDr. Kateřina Štěpánová, Ph.D.
samosoudkyně